

САЖА ОЛОХ

2019 сүл
Атырдыах
ыйын
16 күнэ
БЭЭТИНСЭ
№ 61
(11618)

Чурапчы улуунун хаһыата
ХАҤЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

12+

БИИР ДОЙДУЛААХПЫТЫН ЕГОР АФАНАСЬЕВИЧ БОРИСОВЫ ҮБҮЛҮӨЙГҮНЭН ЭБЭРДЭЛИИБИТ!

Уважаемый Егор Афанасьевич!

От имени руководства Республики Саха (Якутия) и от себя лично сердечно поздравляю Вас с 65-летним юбилеем!
Всю свою жизнь Вы посвятили служению родной земле. За годы напряженного труда на различных руководящих постах и Главы Якутии принесли неоценимую пользу республике и ее жителям.

Во время Вашей деятельности в должности руководителя республики динамично развивались здравоохранение, образование, сельское хозяйство, промышленность, предпринимательство, транспортный комплекс, строились социально значимые объекты, реализовывались крупные инвестиционные проекты. Значительно вырос уровень внутреннего валового регионального продукта, улучшились демографические показатели. Немало сил Вы вложили в развитие арктических территорий, гражданского общества.

Все знают Вас как грамотного руководителя, принявшего на себя весь объем ответственности за всестороннее развитие региона. При этом Вы всегда отличались близостью к народу, умением доверять мнению простых людей и опираться на них в принятии самых сложных решений.

Убежден, что Ваша деятельность будет и в дальнейшем способствовать развитию и процветанию родной республики, повышению качества жизни ее жителей.

В этот знаменательный день желаю Вам крепкого здоровья, благополучия, мира и добра, неиссякаемой жизненной энергии, успехов, реализации всех намеченных планов! Пусть неизменными и прочными остаются дружеские связи, пусть заботу, внимание и любовь дарят Вам родные и близкие!

Айсен Николаев, Глава Республики Саха (Якутия).

Убаастабыллаах Егор Афанасьевич!

Эйиҕин, дириҕлик ытыктыыр, кизн туттар биир дойдулаахпытын үөрэн, долгууан туран, 65 сааскын туолбут үбүлүөйгүнэн тэрөөбүт-үөскээбит улуунун дьонун-сэргэтин, дьаһалтатын, дьоктааттарын аатыттан итистик-истинник эбэрдэлиибит!

Саха өрөспүүбүлүкэтин сайдытыгар киллэрбит кылаатыҥ, салайсан кэлбит үлэҥ үтүө түмүктэрэ Сахабыт сириҥ бүгүнгү сайдыыта толору кэрэхтээх. Эн өрөспүүбүлүкэни салайан кэлбит кэмгэр Сахабыт сиригэр цифровой технология, бырамыысалык баһысханньа сайынна. Олох-дьаһах ужулаата тупсарыгар, ыччат политика сүрүннэрэригэр, чуолаан тыа хаһаайыстыбатын сайдытыгар, тыа сириҥ дьонун-сэргэтин олоһо-уйгута тупсарыгар күүрээнигэр үлэни тэрийбиккин саха норуота умнубат, үрдүктүк сыаналыыр.

Эн өйгү-санаан, сахалыы ыллыктаах муударай толкуйун күн бүгүнгө дьэри үлэсэ-хамнаска, элбэххэ субэ-ама буоларыттан үөрөбүт, кизн туттабыт.

Баҕарабыт мугура суох утун үйэлэргэ албан дьолуо аатын аатыра туруоҕар, норуотун эйэлээх, дьоллоох олобун иннигэр кэпсэлпит кэпсэтиин, кэрэ-үтүө мөккүөрүн кэскилэнэн, Саха сириҥ норуотугар кэнээс да кэрэхсэнэ туруохтун!

Алгыстаах-сикиттээх алаһа дьэсэр, таптааллаах дьыо кэрэгингэр, Хотун Далбаргар Прасковья Петровнаҕа, кэрэхсэн кыргыттаргар, күндү күтүөттэргар, сибэҕи кэриэтэ сиэннэргар, бары аймахтаргар, уруу-хаан чугас дьоннор, атастаргар-доһотторгар уолбат улуу күөл уйгута дьоллоох олоһу, утун үйэни, кэтит кэскили, үтүмэн үөрүүнү, чоруун доруобуйаны, этэнгэ буолууну баҕарабыт! Уруйдаах тылбыт олохтоннун, аналлаах алгыстыт айхалланньыт!

Алексей НОГОВИЦЫН,
Чурапчы улуунун баһылыгынын э.т.
Афанасий ЗАХАРОВ,
улуус Мунньабын бэрэссэдээтэлэ.

Тыа хаһаайыстыбаты

ОТТООНУН АТЫРДЫАХ ЫЙЫН 15 КҮНҮНЭЭБИ ТУРУГУНАН

№	Нэһиликтэр	Заено ахсыана, (единиц)			Бэлэмнэммит от, (туонна)			графиктан %
		барыта	итингэн:		былаан	график быһыы-тынан	факт	
			көлө	көлө-илиин				
1	Алабар	47,0	11,0	36,0	1900,0	1311,0	890,0	67,9
2	Бахсы	52,0	7,0	45,0	1778,0	1226,8	885,0	72,1
3	Болтоно	35,0	6,0	29,0	1895,0	1307,6	1300,0	99,4
4	Болугур	21,0	11,0	10,0	3036,0	2094,8	1467,0	70,0
5	Кытаанах	22,0	7,0	15,0	1768,0	1219,9	1502,0	123,1
6	Арыылаах	22,0	3,0	19,0	1661,0	1146,1	995,0	86,8
7	Мугудай	42,0	13,0	29,0	2679,0	1848,5	1744,0	94,3
8	Одьулуун	37,0	12,0	25,0	3378,0	2330,8	2350,0	100,8
9	Соловьев	52,0	9,0	43,0	2486,0	1715,3	1780,0	103,8
10	Сылган	63,0	20,0	43,0	4315,0	2977,4	2855,0	95,9
11	Төлөй	22,0	9,0	13,0	1587,0	1095,0	1149,0	104,9
12	Хадаар	53,0	9,0	44,0	1791,0	1235,8	1168,0	94,5
13	Хатылы	27,0	4,0	23,0	2104,0	1451,6	1236,0	85,1
14	Хайахсыт	48,0	8,0	40,0	1880,0	1159,2	950,0	82,0
15	Холтоҕо	58,0	11,0	47,0	3385,0	2335,7	2300,0	98,5
16	Чакыр	36,0	8,0	30,0	2271,0	1567,0	1380,0	88,1
17	Чурапчы	38,0	2,0	36,0	1616,0	1115,0	1072,0	96,1
	Улуус үрдүнэн	877,0	150,0	527,0	39330,0	27137,7	25023,0	92,2

Марианна ПЕРМЯКОВА, улуустаабы тыа хаһаайыстыбатын салалтатын исписэлиинэ

Саха Өрөспүүбүлүкэтин бастакы Ил Дархана Егор Борисов 65 саһын корсо

ҮТҮӨ КИҢИНИ КЫТТА АЛТЫСПЫТ ДЬОЛЛОХПУН

Егор Афанасьевич өрөспүүбүлүкэни салайа олорон, дойдутун дьонугар, саха норуотугар сүрдээх элбэх сүнгэн үлэни ыһпыта, кыайыны-хотууну, ситиһини ажалбыта.

Мин Егор Афанасьевичи улахан талааннаах, дойдутугар бэринилээх, сатабыллаах салайааччы быһыытынан сыакалыбын. Кинигин бииргэ үлэлээбит кэммитин үчүгэйдик санаан уонна махтанан туран, буолбут суолталаах түгэннэри, оноруллубут элбэх үлэни кылгастык сырдатарбын баҕарабын.

УСПУОРТ

2003 сыллаахха бырабытталыстыбага сыйлаахха салайа киириэхпиттэн, Егор Афанасьевичтин бииргэ үлэлээбит, алтыспыт дьоллоохпун. Ити кэмгэ кини Бырабытталыстыба Бэрэссэдээтэлинэн үлэги эгэ. Онон Егор Афанасьевич салалтатынан уонна өйөбүлүнэн, Саха сирин физкультуратын уонна успуордун сайдытыгар элбэх үлэ ыһтыллан кэлтэ.

2003 сыллаахха Хаандыгага СӨ норуоттарын 3-с ыспартыбынай сонньууларын, онтон 2006 сыллаахха Мэнэ Ханалас улуунугар ыһтыллыбыт «Манчаары сонньуулары» ыспартакыйаадаттан саҕалаан, араас улахан ыспартыбынай тэрээһиннэр ситиһилээхтик ыһтыллыбыттар.

Улахан күрэхтэр буолбут улуустарыгар успуорт эрэ өттүнэн буолбакка, социальной-экономической сайдылар бары хайысхаларынан балысхан үлэ ыһтылара. Ол иһин онтон ыла улахан ыспартыбынай тэрээһиннэр куонкуруһунан ыһтыллар буолбуттара.

Мин успуорт салайааччытын, Бырабытталыстыба чилиэнин быһыытынан Егор Афанасьевич

Арасыйыа араас таһымнаах салалталарын кытары кэпсэтиилэригэр элбэхтэ кыттыыны ыһтытым. Онон Арасыйыа министридэрин, бырамыысалынай тэрилтэ салайааччыларын кытта тыым суолталаах болуурустары топубакка, сатабыллаахтык, кини сатаан аккаастаабат ына ыһыннарылаахтык туруорсарын элбэхтик истибитим, сөхпүтүм. Олоргон биир холобурунан оччолорго успуорт министриин Виталий Лесотьевич Муткону кытары улахан ыспартыбынай абийиктэри тутуу бырагырааматыгар киирэр туһунан Егор Афанасьевич утары олорон кэпсэппитэ буолар. Онон Виталий Мутко Егор Афанасьевич эгитин ыһынан, эрдэ ылыммыт быһаарыытыгар уларытылары киллэрбит түгэнэ элбэх.

2011 сыллаахха Пекин куоракка ыһтыллыбыт Олимпиадага кыттарга, буоксага сүүмэрдиир Арасыйыа чөмпүйэнтэтин өрөспүүбүлүкэбитигэр ыһтары туруорсарга быһаарыммыппыт. Тоҕо дьэтэххэ, Георгий Русланович Балакшин Арасыйыа чөмпүйөүгө буоллабына эрэ, Олимпиадага кыттар кыабы ылаар. Бу чөмпүйэнтэти 5-6 регион ылаары туруорсан саҕалаабыттар этэ. Федерация салалтата атын сиргэ ыһтар быһаарыыны ыһынаары олордобуна. Егор Афанасьевич Москва куоракка тийэн, кэпсэтэн быһаарыыларын уларыттаран, чөмпүйэнтэти Дьоккуускай куоракка ыһтарга көнүлү ыһтыппыт. Онон Георгий Балакшин ол сыл Дьоккуускай куоракка Арасыйыа чөмпүйөүгөнэн буолбута.

2012 сыллаахха «Азия өбөлөр» норуоттар икки ардыларынааҕы сонньууларга анаан 50 мистэралаах, 2 дорожкалаах аан дойдутааҕы стандарда элпэттир бассейнтутууну былааннаабыппыт. Бу бырайыак 600 мөлүйөүнтэн тахса суумалаах буолбута. Онуоха Егор Афанасьевич «Сургутнефтегаас» тэрилтэни кытары дуогабардаһан, үбүн-харчытын булбута. Бассейн ваннатын, араас тэриллэрин олимпийскай сонньуулар бассейнарын тутар, Италиятааҕы «Миртополо» фирма кэлэн туттута.

Арасыйыатааҕы тустуу федерациятын бэрэсидьиэнэ Михаил Герасимович Мамияшвили, обунан ыты федерациятын бэрэсидьиэнэ Владимир Николаевич Ешев уонна да атын федерациялар бэрэсидьиэннэрэ Егор Афанасьевичка улахан убаастабылынан сыһыаннаһаллара, кини элпитин-көрдөспүтүн барытын ыһыналлара.

ТҮА ДЬОНУН ОЛОБО ТУПСАРЫГАР

Егор Афанасьевич өрөспүүбүлүкэбит Ил Дархана буолан туран, тыа сирин дьонун олобо-дьаһага тулсарыгар элбэх үлэни ыһтыпта. Олортон биридэстэринэн чааһынай дьыалари киин хоһуолунайдарга

ситимнээхтик холбоһун буолар. Ол курдук, сууһунан сагалыы тииттээх, улахан кыамталаах хоһуолунайдар тутуллубуттара. Онон үйэттэн-үйэсэ маһынан-чоһунан өттөн, олох харабыла буолан олорбут дьон олобо чөлчөбүтэ.

Егор Афанасьевич нэһиликтэргэ, улуус киннэригэр үбү-харчыны тыһыан, улуус нэһилиэк салайааччылара нэһиликтэрин тулсаралларыгар, сайдыыны ыһталларыгар кыабы биэрбита.

Бу курдук Егор Афанасьевич Арасыйыа улахан тэрилтэлэрин, салайааччыларын кытта үгүс мунньахтарга саха норуотун интэриэһиттэн, ыһалбатыттан тахсар болуурустары сөптөөхтүк туруорсан ирдиир, ситиһэр үтүө үгэстээх, өрөспүүбүлүкэбит олохтоохторо чэпчээн-чөбүк, чөл олохтоох, тулсабай усулуобуйалаах буолалларыгар бары кыахтытын, өйбүтүн-сааһабытын ууран туран үлэлээбигитинэн киин туттабын, астына ахтабын.

Күндүтүк саныыр, дириктник ытыктыыр, саха саарына, бастакы Ил

Дархаммыт Егор Афанасьевич эйиҥи үбүлүйдээх 65 сааскынан итиити истинник эбэрдэлибин! Сахаҥ сир сайдарын тулугар күөскүн-күдэххи харыстаабакка, түүнү-күнү аахсыбакка сатабыллаахтык салайан үлэлээ кэллик. Сахаҥ сирин бары улуустары, нэһиликтэрин хас бириддиилэр, араас уратыларын тус бэйэн бил буолантын, сайдар суоллар тобулан, ыйан-кэрдэн сайыннара кэлбитин. Дойду салалталары кытта сатабыллаахтык туруулаһан туруорсан, элбэх үбү-аһы, кыаһыны хотууну Сахаҥ сирин дьонугар сэргэтигэр аҕалытын өлбөөдүүбэ өйдөбүл, кэрэ кэлсээн буола үйэлэр тухары тарбана туруу! РФ Федеральнай Мунньаһын Федерация Сэбиэтин чилиэнин быһыытынан таһарылаахтык үлэлиэн дьон бигэти эрэнэбин. Баҕарабын тапталлаах дьи кэргэнниҥ, өбөлгөрүн, сизэнэргин кытта дьоллоохтук-сөргүлөөхтү олороргор, кытаанах доруобуйаны үһүн үйэни!

Дирин ытыктабылы кытта Михаил Дмитриевич ГУЛЯЕВ Ил Түмэн дьокуутаата

Айар аргыс

ҮЙЭЛЭЭХ ТАЛТАЛ

Сардааналаах тэриглэригэр интэриниэт кирибитэ син ыраатта. Инньэ гынан үлэһиттэр иллэн бириэмэлэннилэр эрэ бары «болталкаба, чаттарга, саайтарга ыйаналлар». Аныгы үйэ дьин дьикти ээ – сайдан иһэр уонна бу сайдыы хаһан да тохтуо суох курдук.

Сардаана бу билигин эмиз «Саха уолун» кытта сэлэргэһэ олорор. Кинилэр билсибиттэрэ баара-суоҕа биир ый буолла. Ол эрэн иккиэн «виртуальнайдык» да буоллар кэпсэппэтэхтэринэ сатаматтар. «Саха уола» дьиннээх аата Саид дьин. «Ол аата саха үһү дуо?» – дии саныаххыт эһиги. Кини, кырдык, саха, сахабын дэнэр Дьүһүнүнэн кыраһыабай хоп-хойуу хара хаастаах, хал-хара харахтаах, будьурхай баттахтаах, быыпластыгас быччыннардаах – көрүң да көрүң! Кини ийэтэ саха, оттон аҕата, билигин эталларин курдук, хара омук эбит. Саид аҕатын билбэт. Ийэтэ кинини үчүгэйдик иппит. Кыра эрдэбиттэн үлэттэн иннэн-толлон турбат, үөрөбөр үчүгэй, мэлдьи барытыгар актыыбынай, уйан, аһыныгас дууһалаах.

Оттон Сардаана... Кини аата да этэрин курдук сибэкки кэриэтэ. Куоракка төрөөбүт, улааппыт, дьонно кыахтаах буолан атаах соҕус. Дьүһүнүнэн таһара табатын курдук, үп-үтүн сүһүөхтөөх, уурбут-туппут курдук быһыылаах, олус кэрэ мичээрдээх. Эр киһи нохтолоох сүрэбин хамсатар, утуйар уутун көтүтөр кыыс. Ол эрэн тоҕо эрэ Сардаана уолаттары олох чугаһаппат. Эр дьон даҕаны төһө да ымсыыра, таптыы көрдөллөр киниэхэ кыбыстан дуу саатан дуу куттанан-саллан дуу чугаһаабаттар. Хартыына курдук көрөллөр дьээхэ дуу.

Кинилэр интэриниэтинэн алҕас булсубуттара. Аан бастакы тыллартан саҕалаан хаһаа дьиктитик бэйэ-бэйэлэригэр тардыһан, суохтаһан барбытара. Олус үчүгэйдик өйдөһөллөр бириэ эһини саҕалаабына бириэ түмүктүүр. Көрсүөхтэрин олус баҕараллара да биир эрэ мэлһэйдирэ. Саид Францияга олорор! Кини ийэтэ аты-эргизэн араната саҕа күүскэ сайдарын саҕана урбаанньыт идэтин баҕа өттүнэн баһылаан, сылайары билбэккэ сыралаһан сыһыа харчыта халыһаабыта. Куоракка кинигэ кыбартыыра атыһаласта, уолун үчүгэй оскуолаба үөрэттэрибитэ. Байдым дьин ыһтынан хабиһтэҕэ күүскэ үлэлиирэ. Оттон биер сайын Францияга күүлэйдии баран баран, олус уларыйан кэлбитэ. Саиды

ыһыран ылан кэргэн тахсан эрэрин туһунан эппитэ уонна Франция улахан куораттарыттан биридэстэригэр Марсельга көһөр буолбуттары биллэрбитэ. Саид утары тугу да санарбатаҕа, ийэтэ дьолун булбуттун үөрэрэ эрэ. Оннук көһөн барбыттара.

Саид Марсель куораты ис сүрэхтээн сөбүлээбитэ, сана доһоттордоммуга, үөрөбөр улаханньык оустарбатаҕа. Бу куоракка Саид саамай сөбүлээн сылдьар сиринэн Эргэ порт уонна Арабскай кыбартаал

ер да күүппүтэ! Кэл-кэрэ саха кыһын мөссүөнүн көрөөт да, өйө-тойо суох таптаабыта. Сардаана эмиз олобор аан бастакытын күүскэ ылларбыта, уолу долгуйа таптаабыта. Саид сүрүктара киниэхэ тыһнар салгынын тэнэ буолбуттара.

Кыыс сайын саҕаланыабыттан төрөппүттэрин быйыл сайын хайаан да Францияга бары сыһыана баралларыгар туруорууста. Төрөппүттэр кыыстара биллэрдик уларыйбытын сэрэйэллэрэ эрэри, тугу да туоһулаһан ыйыппаттара.

Бастилия кириэппэһин ылыы дьоро күнүгэр үөрэ-көтө сырыттылар. Саид сөбүлүүр сирдэринэн Сардаанатын сырытыннарда. Уоллаах кыыс олохторугар хаһан да умнуллубат күннэри манна атаардылар. 10 күн номнуо аһан, аныгыс көрсүөххэ дьэри араһсар түгэннэрэ тийиэн кэллэ.

Икки сүрэх араһсыттан тэннэ ытаата-айманна. Тугу эрэ биттэммит курдук иккиэн харахтарын уутун кыатамматылар...

Ол күн Сардааналаах көппүт сөмөлүөттэрэ саахалланан, пассажирдартан даҕаны, экипажтан даҕаны ким да ордубатабын туһунан дьулаан сурах сиридойдуну тилийэ көппүтэ.

Саид хайдах бу солуну ыһыһыан билбэтэҕэ... Кини бу олоххо булбут сырдык-ыраас таптала итинник дьылҕаламмытын сатаан өйдөбөтөҕө. Тоҕо, тоҕо, тоҕо?! Бу биер эрэ болпуруос Саид төбөтүгэр эргийэрэ...

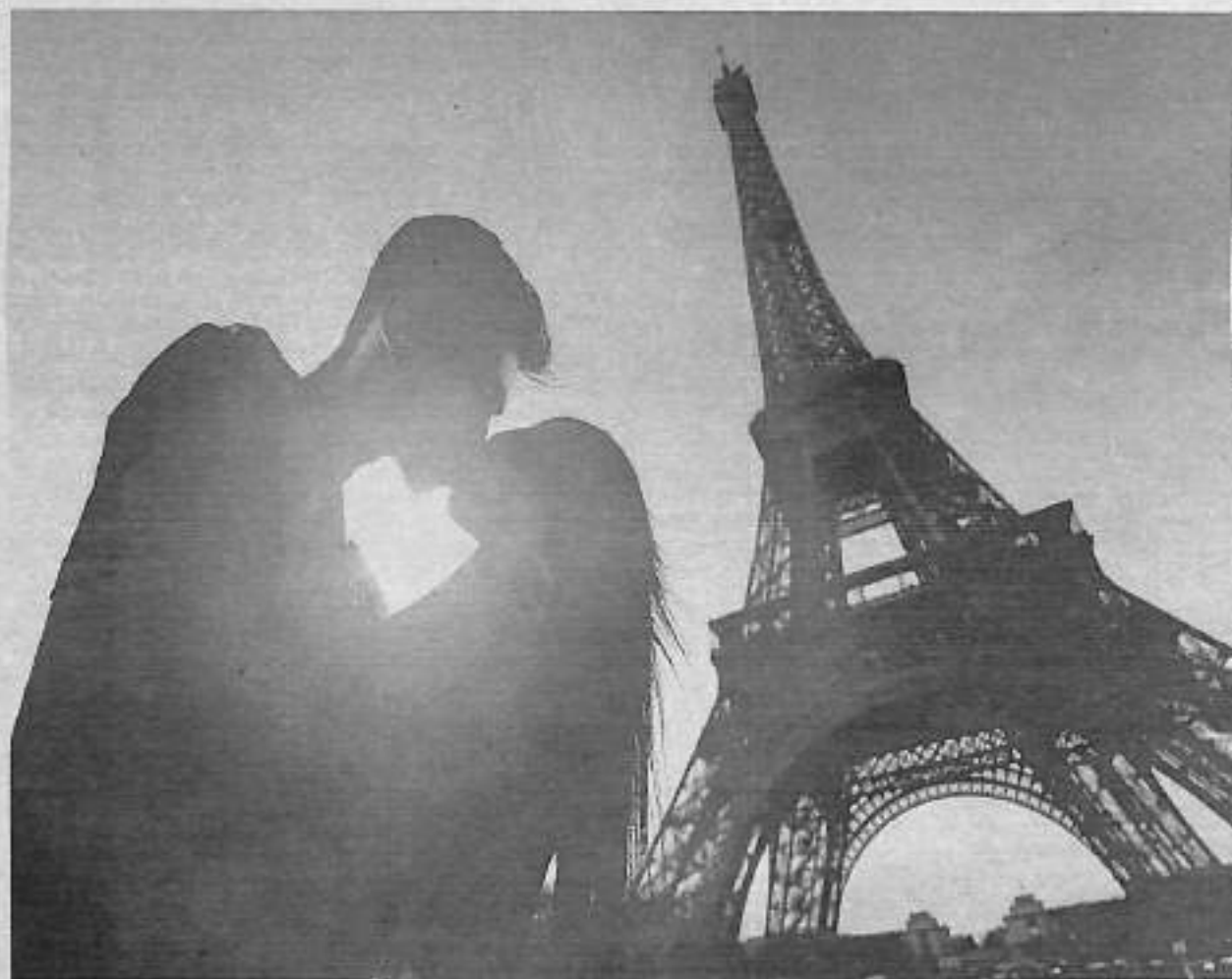
...Элбэх кэм ааспыта ол күнтэн... Саид сатаан ыарыытын-аһыытын аһарымматаҕа. Үөрөбүн бүтэрэн баран, кини Дьокуускай куоракка, төрөөбүт дойдутугар, Сардаана төрөөбүт, олорбут сиригэр эргиллэргэ санаммыта. Кини харах уулаах саныыра урукку кэмнэрин – Сардаана кини олобор баар кэмнэрин уонна онон эрэ олороро.

Таптаабыта, таптыыра күүһэ бэрт буолан, хайдах да, ханна да баран быһыһанарын билбэт этэ. Күүдэн буолан көппүтэ, туман буолан симаһгийбитэ кини таптала, кини сырдык эрэлэ... кинилэр Сардаананын төрөөхтээх оҕолоро, иллээх-эйэлээх дьээ кэргэннэрэ!

Дьокуускай куоракка кэлэн үлэлээбитэ, бэйэтэ чааһынай фирма арыйбыта – барыта этэннэ буолбута. Барыта... Кини олобуттан ураты... Бааллар кыргыттар, барыта баара, ол эрэн Саид кини даҕаны таптаабатаҕа, кэргэн ылбатаҕа, кимгэ даҕаны тапталан дьолгоммут харабын сыдыаһын балэхтээбэтэҕэ. Күн аайы кини саныыр этэ. Сардаанатын, талталын, кинилэр былааннаабыт олохторун, урууларын. Кини ийэтэ ону сөбүлээбэт этэ, сизэн оҕолору көрүөн баҕарар даҕаны, хомойуох иһин, кини итинник дьолу билбэтэҕэ...

Бары кэпсиер уонна суруйар үйэлээх таптала кырдык баара буолуо дуо?

АРЫЛЫИА.

Саха Өрөспүүбүлүкэтин бастакы Ил Дархана Егор Афанасьевич Борисов 65 сааһыгар

ТҮЯ СИРИН САЙДЫЫТЫГАР УЛАХАН БОЛҔОМТОНУ УУРБУТА

Атырдыах ыйын 15 күнүгэр Саха Өрөспүүбүлүкэтин бастакы Ил Дархана Егор Афанасьевич Борисов 65 сааһын туолла. Егор Афанасьевич олобун туһунан үгүстэр билэбит, кини туһунан суруйуу элбэх. Абата эрдэ өлөн, ийэтигэр көмө буолан, оҕо эрдэбиттэн үлэлээн, дьэиэтигэр көмө кинитэ буолан, кыра үлэттэн саҕалаан өрөспүүбүлүкэ салайааччытыгар тиниэ үүммүтэ. Кини ситиһиитэ - бэйэтэ үлэлээн тахсыбыт кининэн дьон-сэргэ билинэр.

Егор Афанасьевич өрөспүүбүлүкэни салайан кэлбит кэмнэригэр, кини далааһыннаах үлэ-хамнас тэриллибитэ. Нэһиликтэригэр күүскэ сайдыытыгарын собуруу сылдыһыт дьон тэннээн көрөн, бийиги сайдыылаахтык олоһорор эбиһит диэн бэлэтиллэрин элбэхтэ астына истэн турабын. Өрөспүүбүлүкэбит бастакы Бэрэсидьиэнэ Михаил Ефимович Николаев, иккис Бэрэсидьиэнэ Вячеслав Анатольевич Штыров үлэлэрин салҕаан, ситимнээх үлэтин түмүгэр элбэх ситиһи кэлбитэ уонна инники сайдыыга олук ууруллубута.

Бүгүн мин Саха Өрөспүүбүлүкэтин тыа сиригэр биэс сыллаах кэлимин сайдыытын («Пятилетка устойчивого развития села 2014-2018 г.г») туһунан суруйуом.

Аҕам саастаах дьон өйдүүрүт буолуо: сойуус кэмигэр сайдыы торума биэс сылынан ылыллан, үлэ-хамнас ситиһилээхтик барар этэ. Ол курдук, киһи былааннаахтык үлэтиригэр биэс сылынан сайдыы торума ытыллара сөл дии саныыбын.

2013 сыл атырдыах ыйын 16 күнүгэр 2209 №-дээх СӨ Бэрэсидьиэнин Ыйааҕа «О комплексных мерах по устойчивому развитию села в Республике Саха (Якутия)» (өйдөнөр тына нууччалыы суруйдум) тахсан турар. Бу биэс сыллаах барыл сүрүн сыала соруга – тыа сиригэр олох таһымын үрдэтии, сана таһымна таһаарыи, дьон тыа сиригэр олохсуйуутун уонна үөрэхтэрин бүтэрбит ыччаты тыа сиригэр үлэлэтэ таһаарыи буолар.

Бастаан барыл 14 ситэриилээх былаас уорганнарынан 46 хайысханан былааннамыта. Биэс сыл устата 5 улартыи киирэ сылдыһыта. Бу үлэни-хамнаһы сүрүннээччинэн Саха Өрөспүүбүлүкэтин Экономика министриэтибэтиэ буолбута. Бу сылларга тыа сиригэр сылдыһыт бырабыыталыстыба сыллааһы үлэтин отчуотугар ытыллыбыт үлэлэри сырдатыы эмиз барбыта.

Биэс сыллаах бырагыраама сүннүүнэн сыалын-соругун ситиспитэ диэн бэлэтиибит.

1-кы САЛАА – ТҮЯ ХАҔААЙЫСТЫБАТЫН КЭЛИМНИК САЙДЫЫТА.

Манна 54 көрүнүнэн 22,2 млрд көрүллэн, үлэ-хамнас тэриллибитэ (тыа хаһаайыстыбатыгар сайдыы өттө киирэн турар).

1,2 млрд үп 613 саҕалааччы бааһынай хаһаайыстыбаларга грант быһыытынан бэриллибитэ. Билэргит курдук 90-нүс сылларга тэриллибит бастакы бааһынай хаһаайыстыбалар сааһыраннар, үлэ тэтимигэр бытаарыи баара, ону өйдөөн, Бүтүн

Арасыһыа үрдүнэн сана хамсааһын тэриллэн, Саха Сирэ үс бастык субъект ахсааныгар киирэн, федеральной буддьүөттэн үгүөрү үбү ылан, сана кэм бааһынай хаһаайыстыбаларын тэрийбилпит.

- Инвестиционной бырагыраама нөҕүө 403,7 мөлүйүөн суумаба 25 сана механизированнай фермалар тутуллубуттара.

- Тыа хаһаайыстыбатын производственной тэрилтэлэрэ туруктаах буолалларын туһугар чэбдигирдии бырагыраамата киирбитэ уонна 214 хаһаайыстыба (ол иһигэр 28 бааһынай хаһаайыстыба) сайдыытыгар 1,1 млрд солкуобай үбүлэммитэ.

- 45 тыа хаһаайыстыбатын потребительскэй кэпэрэтиилтэрэ грант быһыытынан сайдыыларыгар 465,4 мөлүйүөн үбү туһаммытара.

- Таба хаһаайыстыбаларыгар анаан 5 модульнай убойнай сыахтар атыылаһыллан туруоруллубуттара (43,9 мөлүйүөннээх) уонна дьэиэ табактын ырдарыгар 25 дьэиэ тутуллубута (24,3 мөлүйүөннээх).

- 2016-2017 сыллар түмүктэринэн бастык үлэлээх - 40 муниципальной тэриллиилэр 3,0 мөлүйүөннээх граны ылары ситиспиттэрэ.

2-С САЛАА - ТҮЯ СИРИГЭР СОЦИАЛЬНОЙ УОННА ИНЖЕНЕРНЭЙ СИТИМНЭРИ ТУТУУ.

Бу хайысханан 50,5 млрд. солкуобайга 110 эбийиэк тутуллара ситиһилибитэ.

- 5 сыл устатыгар сана 49 оскуола, 91 оҕо уһуйааннара, 35 култуура эбийиэктэрэ, 18 элбэх функциялаах киннэр, 14 физкултуура уонна успурт эбийиэктэрэ уонна 22 бизлэсэр-акушер пууннара тутуллубуттара.

- 5 сыл устата тыа сиригэр 763,9 тыһыынча кв.м иэннээх дьэилэр тутуллубуттара (ортотунан сылга 152,8 тыһыынча кв. м), ол эбэтэр 2010 сылы (96,3 тыһыынча кв.м) тэннээн көрдөххө 1,6 тегүл элбэх дьэиэ тыа сиригэр тутуллара ситиһилиннэ.

- «Мин Сахаам Сирэ 21-с үйэбэ» («Утүө Дьыала») чэрчитинэн, 2 уонна 4 кыбартыыраалаах 428 уопсай дьэилэр (300,0 мөлүйүөн суумалаах) тыа сиригэр тутуллан үлэсэ киирэн, сана үлэлиит тийбит исписэлиэстэргэ улахан көмө буолбутун бэлэтиир тобостоох.

- 11 бөһүөлэккэ гаас күөх төлөнө киирэрэ ситиһилибитэ, 131 сана хочуолунай тутуллубута уонна санардыллыбыта.

- 6793 чааһынай ыал кииннэммит ититиллэр ситимнэ холбоммута, уоттан оттунууга (электросотопление) 4461 дьэиэ холбоммута.

- 248 км суол оноһуллубута, ол иһигэр 143,24 км өрөспүүбүлүкэтээһи уонна 136,4 олохтоох суоллар тутуллубуттара, 433,5 км суол өрөмүөннэммитэ.

- 6148 үрдүк уонна орто анал үөрэхтэри бүтэрбит ыччат тыа сиригэр үлэлиит барбыта (былаантан 107,3%).

- 5 сыл устатын тухары тыа сиригэр 792 аҕыях дохуоттаах ыал социальной хантыраагы баттаһары ситиһэн, дохуоттарын ханатарга 152,3 мөлүйүөн солкуобай өйөбүлү ылан тураллар.

- 893 үлэтэ суохтар бэйэлэрин дьыалаларын

тэринэллэригэр 825 мөлүйүөн үп көрүллэн турар. - 5 сыл устатын тухары 411 муниципальной тэриллиилэр сайдыыларынан бырагыраамаларыгар 2,6 млрд. солкуобай көрүллэн турар.

3-С САЛАА - УОПСАЙ УП КӨРҮЛЛҮӨТЭ.

5 сыл устатын тухары 73 млрд. солкуобай көрүллэн үлэ тэриллэн кэллэ. Ол иһигэр федеральной буддьүөттэн 9,6 млрд. солкуобай (13,2%), өрөспүүбүлүкэ буддьүөттэн 51,7 млрд. солкуобай (71%), олохтоох буддьүөттэн 1,8 млрд. солкуобай (2,5%) уонна буддьүөтү таһынан - 9,6 млрд. солкуобай (13,2%).

Биэс сыллаах бырагыраама үлэтин ситиһиитэ - тыа сиригэр дьон ахсаана эбиллибитэ уонна үлэтэ суох дьон ахсаана аҕыһаабыта буолар (2016 сыллаахха анаардас 9,9% эбит буоллаһына, 2017 сылга 8,6% дьэиэ аччааһын улахан көрдөрүү).

Бу бырагыраама чэрчитинэн, биир сана саҕалааһыны Олох-дьаһах хомунаальной хаһаайыстыба министриэтибэтиэ онорбута. Бу министриэтибэ үс сыллаах тыа сиригэр бөһүөлэктэрин сайыннарыыга бырагырааманы ыыппыта. Бөһүөлэктэр истэригэр уулусса уотун, суолу, оҕо былаһааккаларын, сквердэри, тротуардары, сайынны уу ситимин, уопсай дьэилэр тас өттүлэрин санардыытыгар уонна да атын үлэлэри ыыппытара. Нэһилиэк баһылыктара балай эмэ күүскэ үлэлээн, үгүс нэһиликтэргэ сэргэхсийиини уонна хамсааһыны таһаарытытара. Ол курдук, үс сыл устата 2 млрд. 638 мөл. 480 тыһыынча көрүллэн, 411 муниципальной тэриллиилэргэ үлэ барбыта. 187 лаарка уонна сквер оноһуллубута, 644 оҕо уонна успурт былаһааккалара тутуллубуттара, 861 км бөһүөлэк иһинээһи суоллар өрөмүөннэннилэр уонна тутулуннулар, 408 км уулусса уотунан сырдаттылыннылар. Итини таһынан араас элбэх үлэ барбыта, ол иһигэр киинтэн ититиллэр систиэмэбэ чааһынай ыаллары холбоһун уонна кэтэх дьэилэргэ толору хааччыллыыны киллэрии бу сылларга сүрүн болҔомтобо ууруллубута.

Ити курдук араас таһымнаах үлэ-хамнас тэриллэн, нэһиликтэр истэрэ-тастары киирэкэйбиттэрэ, кыраныыссалар санардыллан, ыалдьыт дьон астына көрөр буолбуттара.

Егор Афанасьевич тыа сиригэр сайдыытыгар куруутун болҔомототун ууран, бары нэһиликтэринэн министриэтибэлэр уонна тэрилтэлэр өттүлэригэр анал куратордары сыһыаран, нэһилиэк баһылыктарыгар улахан көмө буолбутун бэлэтиир тобостоох.

Бу сылларга тыа сиригэр олох-дьаһах тупсарын туһугар үгүс элбэх үлэ барбытыттан, биир бырагырааманы кылгастык сырдаттаха итинник.

Дойдубутун таптаахха, салайааччыларбытын ытыктыахха, түмсүүлээх уонна биир сомого буолуохха - оччоо олохпут туруктаах буолуо!

Николай Ильич ПЕТРОВ,
улуустааһы экономика салалтатын начаалынныыга.

Прогноз погоды

День недели	16 августа				17 августа				18 августа				19 августа				20 августа			
	03	09	15	21	03	09	15	21	03	09	15	21	03	09	15	21	03	09	15	21
Местное время	03	09	15	21	03	09	15	21	03	09	15	21	03	09	15	21	03	09	15	21
Облачность, %																				
Явления погоды																				
Температура, °C	+14	+16	+15	+16	+15	+17	+22	+16	+13	+15	+18	+15	+14	+15	+18	+16	+14	+16	+21	+16
Давление, мм рт. ст.	742	743	743	743	744	745	744	745	745	745	745	745	745	745	745	745	745	745	744	744
Ветер: скорость, м/с	4	4	3	3	3	4	4	2	2	3	4	2	4	5	5	3	3	4	3	2
порывы, м/с	7	8	7		7	9	10	5			10	5	8	10	12	7	7	9	10	5
направление	В	Ю-В	В	В	Ю-В	Ю-В	Ю-В	Ю-В	В	Ю-В	Ю-В	Ю-В	Ю-В	Ю-В	Ю-В	Ю-В	Ю-В	Ю-В	Ю-В	В
Влажность, %	80	72	91	70	72	60	41	60	70	70	52	58	67	63	52	59	69	62	48	65
Солнце: восход заход	04:15 20:13				04:18 20:10				04:21 20:07				04:23 20:04				04:26 20:01			
Луна: восход заход	20:51 04:20				20:59 05:40				21:05 06:59				21:11 06:17				21:17 09:36			
фаза																				

Суруйааччы В.В. Яковлев торообүтэ 85 сылыгар

ВАСИЛИЙ ЯКОВЛЕВ СУРУН АЙЫМНЫЫЛАРА

«УТАРЫ САНАРБА КЫЫНАР» (1963 с.)

ЯКОВЛЕВ

Василий

Утары
сагарба
кыынар

1963 1968

технической баазалара бэбөрөөһүнэ, эдэр исписэлиистэр производство тахсыылары — бу барыта тыа сиригэр сага көстүүлэр эгилэр. Роман сүрүн геройдара — агроном Александр Ирбитин, гидромелиоратор Аркадий Тугутов сананы олоххо киллэрэр мэккүөрдээх эдэр исписэлиистэр. Инициативалаах, үлэлэрин үчүгэйдик билэр үлэһиттэр туруоруммут сыалларын ситиһэр дьулуурдаахтар, наука, тэхиньикэ ситиһитин тыа сирин олоһор киллэрэргэ албэк тэрийэр, хаһаайыстыбаннай үлэни ыһагаллар. Кинилэр уолсай дьыала туһугар бэйэлэрин умнан туран үлэһиттэр.

Бу «Өрүстэр кирбиилэрэ» роман улахан сэнээрийини ылбыта, албэхтик ырытыллыбыта, хайдаммыта Баһылай Баһылайыбыс аата-суола кизэник тардаммыта. Бу роман ис хоһоонунан Саха судаарыстыбаннай тыйаатыгар испэктээх туруоруллан, албэхтик көрдөрүллүбүтэ.

Бу роман туһунан биир дойдулааба, СГУ доцена, исторической наука хандьыдаата, философ Ким Дмитриевич Дьячковаһай:

Василий Васильевич сыччах «Өрүстэр кирбиилэрэ» (1969с.) романы эрэ суруйбута да буоллар, кини аата төрөөбүт норуотугар саас үйэ тухары хаалыа этэ. Бу роман бэчээттэммитэ үгүмэн үгүс аабааччылары, ордук Чурапчы дьонун соһуллута да, уус-уран литэрэтииринэй да өттүнэн кыайа-хото тулпунт, сөхтөрбүтэ да маңдьэһилилбэт — диэн улахан сыанабылы биэрбитэ.

«САРДАНА АРДАБА» (1970С.)

Сэһэн биһиги космофизик учуонайдарбыт кинини кэрэхсатар түбүктээх олохторугар анаммыта. Бу сэһэн Улуу Октябрьскай революция 50 сыла туолуутугар ытыллыбыт өрөспүүбүлүкэтээзи куонкуруска иккис бириэмийэбэ тиксибитэ. Сэһэн Саха сиринээзи космофизика үнүстүүтүн үлэтигэр-хамнаһыгар олобуран суруллубут наука үлэһиттэрин туһунан саха литэрэтиирэтигэр эмиз маннайгы айымныы буолар. Сэһэн прототиптара билгилэн Ленинскэй бириэмийэ лауреаттара буолбуттара суруйааччы оччобу дабаны сөлтөөх проблеманы сэһэнигэр хорсундук сырдатыллытын туһулуур.

«Сардана ардаба» сэһэн кизэ сэнээрийини ылан, нууччалыы тылбаастанара кэпсэтиллибитин кэннэ үөһэттэн (оччолорго партийнай цензура) бобон кэбиспит Тоһо диэтэххэ, айымныы биир сүрүн прототипин — үнүстүүт дириэктэрин, нуучча кинитин омсолоох герой курдук суруллубутун бэйэлэригэр ылынан үнсэн, тылбаастанарын тохтолпунттар.

«УОТ ИИТИИТЭ»

Уот ИИТИИТЭ

ВАСИЛИЙ ЯКОВЛЕВ

В. Яковлев биир дьонуннаах айымныытынан бу «Уот иитиитэ» (1979с.) роман буолар. Романна хоту дойду усулуобуйатыгар, ирбэт тон үрдүгэр аан дойдуга аан маннай тутуллар гидроэлектростанция уустук болтуруостарын тэнэ сага социальной психологической эйгэбэ эдэр ыччат араас түбүктээх олоһо, романтиката, сырдыкка талаһыта көстөр. Туугуа калбит эдэр ыччат оробуочай кылаас идэтигэр үөрэнэллэр, үлэһит мизстэлэрин сөлтөөхтүк тэринэн булаллар. Урукку сүөһү көрөөччүлэр, булчуттар оҕолоро оробуочай кылаас хэккэтин ханаталлар. Суруйааччы ыччат олоххо мизстэтин таба булуутугар улахан болгомтогон уураар.

Бу романы суруйааччы кини хэста дабаны Бүлүүгэ ГЭС-хэ бара сылдьан матырыйаал хомуубута.

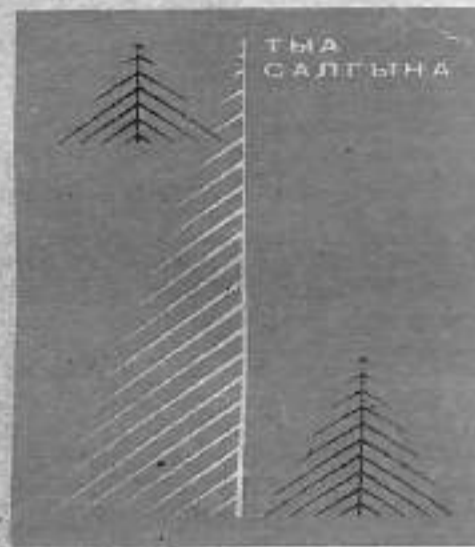
«Уот иитиитэ» роман Бүлүү ГЭС-н тутуутугар саха ыччата кыттылтын, бырамыысалыннас тизмэтигэр саха литэрэтиирэтигэр эмиз маннайгы роман буолар.

Онон В.В. Яковлев саха суруйааччыларынтан биирдэһини, суруйааччыларын, суруйааччыларын...

«Өрүстэр кирбиилэрэ» диэн улахан романы, наука үлэһиттэрин сырдатыллыт «Сардана ардаба» сэһэни, бырамыысалыннас тизмэтигэр «Уот иитиитэ» диэн романы утуу-субуу суруйан, ус букатын тус-туспа эйгэлэри уустуу-ураннаан арийыбыт сахалартан собогох суруйааччы диэтэххэ сөп. Бу кини талааннабын, эргичи кыахтаабын туоһута диибин.

«ТЫА САЛГЫНА»

ВАСИЛИЙ ЯКОВЛЕВ

Кэпсээннэрин кинигэтэ 1984с. бэчээттэнэн тахсыбыта Кини бэртээхэй кэпсээнниит бу жанр кырдыабыс маастардар этэппэринэн, биир мындыр уустук, дабыгыс нэмин харбаппат жанр.

Ол эрэри Василий Яковлев «Сагааны ситтэххэ» «Көмүү» диэн кэпсээннэрэ дьон олоһун дириэник, философскай далааһыннаахтык көрүүпэринэн улаханнык уратылаһаллар эбит диэтэххэ наада. Онтон «Тэнэ кырдыбыт тэнэ тиит» диэн кэпсээннэрэ уһуллубут режиссер Эдуард Новиков «Тойон кылыт» диэн уус-уран кинигэтэ 2018 сыллаахха аар-саарга аатырда. Бу кэпсээн «Бичик» кинигэ кыһата тусла кинигэ оччорон бэчээттэнэн таһаарда.

Кинигэбэ кирибит кэпсээннэригэр олох бытархайдарын муударастаан көрүү, санааны ситии, үлэттэн дуоһуйуу, төрөппүт уонна оҕо сыһыаннара олоххо хайдах баарынан көстүүлэрэ уйулҕаны хамсагардык ойууланаллар. Айымныыларын иитэр-үөрэтэр, сэрэтэр, өйдөтөр күүстэрэ сүүнэлэр. Көннөрү дабаны киһи аахтар ааба олоһуох курдук сэргэхтин сэхэргиир.

Бу кинигэбэ кирибит сорох кэпсээннэрин биһизхэ, Кытаанаахха, баһытыгар Дуунньаба тахсан оҕолорон суруйбута. Онуоха мин олоххо көрсүбүт аһыах түбэлтэбин кэпсээбилгил уустаан-ураннаан үчүгэй баһыи кэпсээн суруйан таһаартаабыт этэ. Холобур, солхуоска силэстээһини тэрийии туһунан «Буурай от», бэйэбит куоскабыт дьылбатын туһунан кэпсээбилгил «Мээчик» диэн ааттаан бэртээхэй кэпсээн оччорбут этэ.

Онтон бу кэпсээннэр хомуурунньуктара кинигэ аатын «Тыа салгына» диэн истин доһоро, чугас ыала, өр кэмнэ колхуос бэрэссэдээтэлинэн, оройуон тыатын хаһаайыстыбатын управлениетин начаалынньыгынан үлэлээбит Е.П. Коркин толкуйдаабыт этэ. Кырдык, бу кинигэ аата ис хоһоонугар олус барсар. Кинигэбэ кирибит кэпсээннэргэ барыта тыа сирин олоһун туһунан кэпсээнэр. Онон аахтабын айы хайдах эрэ тыа сирин салгына охсулларга дылы.

В. Яковлев бу «Тыа салгына» диэн хомуурунньугунан кини кэпсээн ханрыгар эмиз улахан дьобурдаабын көрдөрбүтэ.

«КЭРЭХТЭЭХХЭ»

Бу Баһылай Баһылайыбыс бүтэник романа. Хомойуох илин, кини олохтон барбытын кэннэ бэчээттэнэн тахсыбыта. Бу романна эмиз тыа сирин олоһо, сэбиэскэй былаас эстиэн эрэ иннинээзи хэмэ ойууланар.

ТЫЛБААСКА ҮЛЭЛЭРЭ

1966с. нуучча суруйааччыта Б. Лукин «Смерть олуна» сэһэни «Олуун өлүүтэ» диэн тылбаастаан, тусла кинигэнэн таһаартарбыта. Бу сэһэннэ Борис Лукин ааспыт үйэ 30-с сылларыгар Саха сиригэр кэлэ сылдьан, Чурапчы Хайахсытыгар Аба дойду сэриитин иннигэр диэри оҕоро сылдьыбыт Протасов диэн ойуун туһунан суруйбута.

Бу сэһэни таһынан Н. Алеев «Годовщина смерти вождя», И. Уткин «Якуты» уо.д.а. хоһооннору тылбаастаабыта.

Роман саха литэрэтиирэтигэр оччотообу тыа сирин олоһун бары өттүнэн ырдьыктаахтык көрдөрөр бастаы уонна бөдөн айымныы этэ. Романна колхуостар бөдөнсүйүүлэрэ, матырыйаалынай...

ЭКСПЕРТЫ РАССКАЗАЛИ, КАК ПРОХОДИТ УТВЕРЖДЕНИЕ КАДАСТРОВОЙ СТОИМОСТИ НЕДВИЖИМОСТИ В РОССИИ

Федеральная кадастровая палата в связи с увеличением количества запросов от граждан по теме кадастровой оценки запускает проект по повышению информирования владельцев недвижимости. Во всех регионах будут подготовлены инструкции и разъяснения о проведении государственной кадастровой оценки, формировании кадастровой стоимости и порядке ее оспаривания.

Что такое кадастровая стоимость?

Кадастровая стоимость недвижимости – это стоимость, установленная в процессе государственной кадастровой оценки. Важно понимать, что кадастровая стоимость объекта недвижимости не является константой: она может изменяться, так как ее расчет основан на широком спектре характеристик объекта недвижимости – это его технические параметры, местоположение, развитость инфраструктуры, наличие коммуникаций и так далее. Соответственно, изменение каких-либо характеристик объекта влияет на его кадастровую стоимость.

Что такое государственная кадастровая оценка (ГКО)?

Согласно действующему законодательству, именно кадастровая стоимость является основной для расчета налога на недвижимое имущество. Для того чтобы налог рассчитывался справедливо, требуется регулярная актуализация данных о кадастровой стоимости. Для этих целей проводится государственная кадастровая оценка объектов недвижимости.

«Кроме того, кадастровая стоимость может применяться, например, для определения стартовой цены на аукционах, расчета ставок арендной платы или экономического обоснования стоимости изъятия земельных участков для государственных нужд» – уточняет начальник отдела определения кадастровой стоимости Федеральной кадастровой палаты Татьяна фон Адеркас.

ГКО проводится по решению региональных властей. Она может быть проведена как выборочно, так и в отношении всех видов объектов недвижимости и всех категорий земель субъекта РФ одновременно. Например, администрация региона принимает решение о проведении ГКО в отношении земель сельскохозяйственного назначения, многоквартирных домов или особо охраняемых территорий. Перечень объектов, подлежащих проведению ГКО на основании запроса администрации субъекта, формирует орган регистрации прав.

В городах федерального значения ГКО проводится не чаще одного раза в два года. В прочих регионах – не чаще одного раза в три года, но не реже одного раза в пять лет. Кроме того, возможно проведение внеочередной оценки.

Кто в России определяет кадастровую стоимость?

Работы по кадастровой оценке земель начали проводить с 2001 года, тогда как налог за землю на основании кадастровой стоимости рассчитывается только с 2006 года. С конца первого десятилетия 2000-х проведение кадастровой оценки регулировалось нормами 135-ФЗ «Об оценочной деятельности». В 2016 году был принят 237-ФЗ «О государственной кадастровой оценке»: это было сделано, чтобы усовершенствовать процедуры определения кадастровой стоимости. Новый закон, в числе прочего, усилил ответственность исполнителя работ по оценке за полученный результат.

В настоящее время продолжается переход от действия закона об оценочной деятельности, в соответствии с которым кадастровая стоимость определялась независимыми оценщиками, к закону о государственной кадастровой оценке, согласно которому кадастровая стоимость рассчитывается специально созданными государственными бюджетными

учреждениями при субъекте РФ. На сегодня в ряде регионов уже созданы ГБУ, которые работают по новым правилам.

Применительно, что работники бюджетных учреждений, непосредственно определяющие кадастровую стоимость, не вправе заниматься расчетом рыночной стоимости недвижимости для оспаривания ее кадастровой стоимости.

Как происходит процесс определения кадастровой стоимости?

Итак, местная администрация приняла решение о проведении государственной кадастровой оценки. Местный орган регистрации прав формирует перечень конкретных объектов недвижимости и по запросу предоставляет в администрацию. Та, в свою очередь, в течение 3 рабочих дней должна направить его в специально созданные ГБУ. Этот перечень содержит сведения Единого государственного реестра недвижимости (ЕГРН), обязательно – актуальные на 1 января года определения кадастровой стоимости.

В течение месяца с момента принятия решения администрация должна проинформировать о нем правообладателей соответствующих объектов недвижимости.

Важным этапом государственной кадастровой оценки, проведенной ГБУ, становится предварительный отчет. В установленные законом сроки он должен быть размещен на сайте учреждения в Интернете, а также предоставлен в Росреестр (о чем администрация также обязана проинформировать граждан). После исправления ошибок отчет публикуется на сайте ведомства на 60 дней, чтобы граждане могли с ним ознакомиться и высказать свои замечания. Причем направить их заинтересованные лица могут любым удобным способом – напрямую в ГБУ, проводившее оценку, подать заявление посредством портала госуслуг или через МФЦ.

«У правообладателя есть 60 дней на ознакомление с предварительным отчетом, но подать замечания, согласно законодательству, необходимо в течение 50 суток. Следует отметить, что замечания к промежуточным отчетным документам должны обязательно содержать ряд сведений, установленных законом: такие, как ФИО, кадастровый номер объекта недвижимости, номера страниц промежуточного отчета. Кроме того, к замечаниям могут быть приложены документы, подтверждающие наличие ошибок, допущенных при определении кадастровой стоимости. Замечания, не соответствующие требованиям, не подлежат рассмотрению», говорит эксперт Федеральной кадастровой палаты.

Предварительное рассмотрение результатов оценки позволяет еще на начальном этапе исправить ошибки и скорректировать кадастровую стоимость (до того, как на объект начнут начисляться налоги, рассчитанные по такой кадастровой стоимости) и предотвратить необходимость обращаться в суд или комиссию для пересмотра. При этом длительный срок рассмотрения предварительных результатов оценки дает возможность обработать максимальное количество обращений до утверждения результатов определения кадастровой стоимости. А утверждают окончательные итоги государственной кадастровой оценки органы власти субъекта РФ.

«Таким образом, граждане получают доступный инструмент для корректировки кадастровой стоимости заранее, что позволяет им избежать обращения в комиссию для пересмотра уже утвержденных результатов или их оспаривания в судебном порядке. Несомненным плюсом такой системы исправления неверно определенной кадастровой стоимости недвижимости можно назвать сокращение временных затрат», – резюмирует Татьяна фон Адеркас.

Кадастровая Палата РС(Я).

ЭДЭР ИЙЭ ӨРӨСПҮҮБҮЛҮКЭТЭЭБИ ИЙЭ (ДЬИЭ КЭРГЭН) ХАЛЫТААЛЫН ЫЛАР БЫРААБА КӨМҮСКЭННЭ

Бу сүл бэс үйыгар Чуралчы прокуратуратыгар Чуралчы улууһун олохтоох эдэр ийэгиттэн киниэхэ ийэ (дьиэ кэргэн) халытаалын бизэргэ Чуралчы улууһун социальнай харалтата akkaастаабытын туһунан үнсүү сайабылыаннаа киирбитэ.

Тутатына бэрэбизэрэ ытыллыбыта. Ол түмүгэр Чуралчы улууһун социальнай харалтата эдэр ийэга иккис оҕо төрөөбүтүнэн, ийэ халытаалын бизэри сохуоннайа суох akkaастаабыта булулунна.

Ил Дархан 2019 сүл олунньу үйын 14 күнүгэби 367 №-дээх ыйаабар ыйылларынан, дьиэ кэргэннэ иккис оҕо төрөөбүтүнэ федеральнай ийэ халытаалыттан 30% кэмэйдээх сертификат бэриллиэхтээх. Ол курдук, социальнай харалта akkaастырыгар ийэ төрөөбүтүн туһулуур сертификатыгар көстөрүнэн, үһүс оҕотун оҕоһоммут дьин матыыптаан akkaастаабыт. Ол эрэн, ийэ тиксэрбит докууоннарын бэрэбизэркаллар сыалтан Чуралчы кин балыыһатыгар ыйытык ыыппатах, септөөх хоруйу ылбатах.

Бэрэбизэрэ түмүгүнэн ийэ маннайгы оҕото төрүүрүгэр өлөн төрөөбүт, онон кини икки оҕолооҕо быһаарылынна.

Ыйыллыбыт сохуон кэһиитин туоратар сыаллаах прокуратура Чуралчы улууһун социальнай харалтатыгар представление киллэрбитэ, ол түмүгэр ийэга ийэ (дьиэ кэргэн) халытаалын ыларыгар сертификат бэрилиинэ, ийэ бырааба көмүскэннэ.

ҮЛЭНИТИ ГРАЖДАНСКОЙ ДУОГАБАРЫНАН ҮЛЭБЭ ЫЛБЫТ САЛАЙААЧЧЫ ЫСТАРААПТАННА

Чуралчы улууһун прокуратурата дьон үлэтин быраабын көмүскүүр хайысканан бэрэбизэркани ыйыпта. Бэрэбизэрэ түмүгүнэн тэрилтэ салайааччыта 3 хачыгаары үлэ дуогабарын түһэрсибэккэ, гражданской дуогабарынан үлэбэ ылбыта булулунна. Бу үлэһиттэр уһун кэмнэ "соцпакета" суох үлэһити сылдыһыттар, үлэ кинигэтигар бу үлэпэрэ суруллубатах, уоллуска харчыга төлөмтөх.

Гражданской дуогабардарын үөрэтии түмүгүнэн бу дьон тэрилтэга олохтоммут үлэ сохуонун нурмаларын, үлэ бэрээдэгин тутуһуохтаахтара, ый аайы үлэ дуогабарынан үлэһиттэр дьон курдук хамнас аарыллара булулунна. Ол эбэтэр, тэрилтэ бу дьон хамнаһыттан нолуок төлөөмөрү, кинилэргэ уоллуска, больничнай харчытын төлөөмөрү, үлэ дуогабарын түһэрсаттан куотуммута чуолкайданна.

Арасыйыа Федерациятын Үлэ кодексин 15-с ыстатыыатыгар ыйылларынан, үлэһиттэри кытары гражданской дуогабары түһэрсэр буоллар.

Булуллубут кэһиилэри туоратар сыаллаах Чуралчы улууһун прокуратурата салайааччы аатыгар представление киллэрбитэ, ол көрүү түмүгүнэн кэһиилэр туоратылыннылар. Маны таһынан Арасыйыа Федерациятын административнай буруйдар тустарынан кодексин 5.27 ыстатыыатын 4-с чааһынан эппитинэскэ тардар туһунан уураах тахсыбыта, ол түмүгүнэн тэрилтэ салайааччытыгар 10 000 ыстараал анамыта.

Өскөтүн эн үлэи бырааба кэһиллибит түгэнигэр көмүскэтэр сыаллаах Чуралчы улууһун прокуратуратыгар үлэ күнүгэр күн аайы кичэ 17 чаастан кэлэн, сүбэ ылыаххын сеп.

Чуралчы улууһун прокуратурага.

ОХОТНИК СОБЛЮДАЙ МЕРЫ БЕЗОПАСНОСТИ

В связи с разрешением осенней охоты на водоплавающую дичь, начинается массовый выход охотников на водные объекты.

Чуралчинский инспекторский участок ФКУ «Центр ГИМС МЧС России по РС (Я)» напоминает о соблюдении каждым охотником техники безопасности обращении с ружьем, при разведении костра и правила поведения на воде.

Если вы выезжаете на охоту на маломерных судах не забываете взять с собой все документы необходимые для предъявления инспекторам по маломерным судам и спасательные жилеты на каждого охотника. В связи с увеличением гибели людей на водных объектах на территории Чуралчинского улуса, если вы пользуетесь во время охоты или рыбалки резиновой или древесной лодкой советуем приобрести спасательный жилет, которая в случае спасет вашу жизнь.

С наступлением первых осенних заморозков снижается температура воды. Чтобы доставать добытую водоплавающую дичь обязательно используйте древесную или резиновую лодку. Ни в коем случае не лезьте в холодную воду, без снаряжения это может привести к чрезвычайным ситуациям на водных объектах.

Желательно на охоту выезжайте с напарником, всякий раз напоминайте своим родным и близким примерный маршрут вашей охоты и времени возвращения.

Если случилось беда – не теряйте разум, используйте все возможные пути спасения жизни человека, при выходе из воды обязательно смените одежду, если рядом нет охотничьей избушки разведите костер согрейтесь и просушите мокрую одежду. Перед выходом на охоту запасайтесь дополнительной сличкой упакованную в непроницаемый материал и сменную одежду.

Соблюдение правила поведения на водных объектах во время охоты, выполнение элементарных мер осторожности – залог вашей безопасности !!!

Т.М. ЛЫТКИН,

вр.и.о. руководителя Чуралчинского инспекторского участка ФКУ «Центр ГИМС МЧС России по РС (Я)», госинспектор.

